

مقاله پژوهشی

تبیین تأثیر مشاغل خانگی بر ساختار اقتصادی از دیدگاه روستاییان (مطالعه موردی: مناطق روستایی استان اصفهان)

احمد حجاریان^۱ و محمدرضا نیلفروشان^{۲*}

تاریخ دریافت: ۱۹ آذر ۱۳۹۹ تاریخ پذیرش: ۳۱ فروردین ۱۴۰۰

چکیده

مشاغل خانگی در مناطق روستایی در راستای ماندگاری آن‌ها و عدم مهاجرت بسیار با اهمیت می‌باشد و بررسی آن می‌تواند در راستای اشتغال پایدار و به تبع آن توسعه پایدار، با ارزش باشد. این امر در مناطقی که دارای تعداد زیاد روستا با جمعیت زیاد و اغلب بدون درآمد ثابت می‌باشند، از جمله مناطق روستایی استان اصفهان، از اهمیت بسزایی برخوردار می‌باشد. هدف از این مطالعه تأثیر مشاغل خانگی بر ساختار اقتصادی از دیدگاه روستاییان با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری می‌باشد. تحقیق حاضر به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی و به لحاظ ماهیت از نوع تحقیقات توصیفی - علی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه روستاییان شاغل در مشاغل خانگی استان اصفهان می‌باشد که بر طبق اعلام مرکز آمار ایران در آبان سال ۱۳۹۵ برابر با ۲۹۶۵۸۱ نفر بوده‌اند که از فرمول کوکران برای محاسبه حجم نمونه آماری استفاده شد که بر اساس حجم نمونه برابر با ۳۸۴ خانوار برآورد شد. در ادامه با استفاده از روش نمونه‌گیری احتمالی، پرسشنامه‌ها در بین افراد ۹۵ روستای استان اصفهان که به صورت تصادفی در سال ۱۳۹۸ انتخاب شده‌اند توزیع شد. نتایج نشان داد که اعتبار اندازه‌گیری شده هر پنج مدل اندازه‌گیری و نیز مدل پنج عاملی مرتبه دوم برای بررسی مشاغل خانگی قابل قبول بود. در نهایت رونق تولید (۰/۳)، افزایش سرمایه‌گذاری (۰/۱۸)، بهبود فضای کسب‌وکار (۰/۶۶)، کاهش بدهی روستاییان (۰/۴۶) و کاهش مهاجرت (۰/۲۲) از بارهای عاملی را تبیین نمود. پیشنهاد می‌گردد برای رسیدن به اشتغال پایدار و به تبع آن توسعه پایدار روستایی، مشاغل خانگی در اولویت قرار گیرد تا در ساختار اقتصادی روستا اثرات مطلوب گذاشته و شاهد بهبود رونق اقتصادی، بهبود فضای کسب‌وکار، کاهش بدهی روستاییان و کاهش مهاجرت بود.

کلمات کلیدی: اشتغال، مشاغل خانگی، مناطق روستایی، معادلات ساختاری، استان اصفهان

۱- دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۲- استادیار دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

*نویسنده مسئول: (Reza.nilforoushan@yahoo.com)

مقدمه

دستیابی به توسعه و بهبود کیفیت زندگی از آرمان‌هایی است که همواره ذهن بشر را به خود به مشغول کرده است (دادورخانی، ۱۳۹۲). توسعه که در ابعاد مختلفی از جمله اقتصادی، اجتماعی و یا فرهنگی می‌باشد می‌تواند ساختارهای جامعه را تحت تأثیر و بالعکس ساختارهای اقتصادی بر آن تأثیر بگذارد (شریف زاده و همکاران، ۱۳۹۳). این تأثیر پذیری و تأثیرگذاری سبب گردیده است که برنامه ریزان به آن توجه و ابعاد آن را مورد مطالعه قرار دهند. یکی از نمودهای توسعه بهبود اشتغال و مسئله بیکاری می‌باشد (پیشگاهی فرد و ام‌البنی، ۱۳۸۸).

امروزه بیکاری بیش از پیش به منزله چشم‌گیرترین نشانه توسعه ناکافی در کشورهای جهان سوم نمایان می‌شود (هفده تن، ۱۳۸۹). در بسیاری از کشورها بیکاری آشکار در مناطق روستایی دامنگیر درصد بالایی از افراد ۱۵ تا ۲۴ ساله است (وزارت کار، رفاه و تعاون، ۱۳۹۸) و حتی بخش‌های وسیع‌تری از نیروی کار چه در شهرها و چه در روستاها دچار کم‌کاری (اشتغال ناقص) هستند، به این معنا که منابع و فرصت‌های لازم برای افزایش درآمدهایشان را ندارند و نمی‌توانند آن را به سطوحی که قابل مقایسه با درآمد افراد دارای مشاغل شهری در بخش مدرن است برسانند (تقی‌بیگی و همکاران، ۱۳۹۳). ساختار جمعیتی نیروی بیکار نشان می‌دهد که بیکاران بیشتر بین سه گروه افراد فارغ التحصیل دانشگاهی، زنان سرپرست خانوار و جوانان بدون شغل که غالباً از اقشار آسیب‌پذیر می‌باشند (سید امیری، ۱۳۸۷). پس بنابراین با توجه به این سه بخش جوامع توسعه نیافته بایستی برای رفع بیکاری خواه آشکار و یا ناقص تمام تلاش خود را برای برطرف کردن این معضل نمود (پورکیانی و همکاران، ۱۳۹۹). اشتغال در قرن حاضر یکی از مهم‌ترین چالش‌ها و مسایل در

تمام کشورها است. نظر به معضل اشتغال در جهان، امروزه کشورها از روش‌های گوناگونی برای توسعه اشتغال استفاده می‌کنند. راه اندازی و توسعه کسب‌وکارهای کوچک یکی از همین روش‌هاست که در سال‌های گذشته مورد توجه کشورهای گوناگون قرار گرفته است. کارفرما در محل زندگی خود با استفاده از امکانات موجود و قابل دسترس، اقدام به ایجاد کسب‌وکار نموده و برای خود و بعضاً سایرین اشتغال ایجاد می‌نماید (آلتنبرگ و مایر، ۱۹۹۹). اهمیت بحث اشتغال به اندازه ای است که در قانون اساسی کشور و برنامه‌های توسعه پنج ساله و چشم‌انداز بیست ساله کشور بر کاهش میزان بیکاری و افزایش نرخ اشتغال در میان جوامع شهری و روستایی تأکید ویژه‌ای شده است. به این صورت که برای دستیابی به هدف اشتغال کامل در افق چشم‌انداز بیست ساله ۱۴۰۴، نرخ بیکاری کشور بایستی از ۱۲/۳ درصد سال ۱۳۸۵ به ۸/۴ درصد در سال ۱۳۹۰ و به ۷ درصد در سال ۱۳۹۵ کاهش یابد (یاری قلعه، ۱۳۹۰). به این منظور رشد متوسط تقاضای کار در طول برنامه‌های چهارم و پنجم توسعه به ترتیب ۳/۴ و ۳/۷ درصد در نظر گرفته شده است و تقریباً باید به میزان ۴/۵ میلیون نفر در برنامه پنجم توسعه، شغل ایجاد شود (سلامی و انصاری، ۱۳۸۸).

روستا و روستایی از روزگاران بسیار قدیم و در قرون گذشته وجود داشته و تولیدات محصولات روستایی از اولین تولیدات بشر به شمار می‌رود که در طول زمان و به موازات تاریخ و تمدن بشر سیر تکوینی و تکاملی خود را پیموده و امروزه نیز در حال پیمایش است. اقتصاد روستایی علمی است که از عوامل مختلف طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، مالی، تجاری و صنعتی که در وضع یک منطقه روستایی مؤثر است بحث می‌نماید و راه و روش اداره، طرق استفاده و رفع نیازهای معیشتی را با ذکر

مهم‌ترین وظایف برنامه ریزان اقتصاد توسعه روستایی می‌باشد (آسایش، ۱۳۸۹).

کسب‌وکارهای خانگی به علت مزایای منحصر بفرد آنها در راستای کاهش بیکاری بسیار تأثیرگذار بوده (فراهانی و الوندی، ۱۳۹۸) و کشورهایی که در راستای تقویت این مشاغل به کار برده‌اند به نتایج چشم‌گیر مثبتی رسیده‌اند. راه‌اندازی کسب‌وکار با کم‌ترین سرمایه اولیه، امکان کار به صورت پاره وقت، وجود دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت، عدم نیاز به فضای قابل توجه و غیره قابلیت‌های غیر قابل انکاری است که کسب‌وکارهای خانگی و خانوادگی داشته و الزام توجه جدی به این فرصت را آشکار می‌کند (حسین‌پور، ۱۳۹۴).

روستاها در طول زمان با مسائل و مشکلاتی روبرو بوده‌اند که از مهم‌ترین آنها، به ویژه در دهه‌های اخیر، مسئله اشتغال و چالش‌های مربوط به آن است به طوری که اشتغال از جمله معیارهای مؤثر و مهم در توسعه روستایی است که همواره مورد توجه بوده است (قدیری معصوم و همکاران، ۱۳۹۳). همچنین دستیابی به اشتغال مناسب روستایی از ملزومات یک جامعه روستایی مطلوب است چرا که مهم‌ترین شرط برای رشد و توسعه روستایی، ایجاد اشتغال و توجه به آن است (کلیک و تیترا، ۲۰۱۱) با توجه به اینکه جمعیت جامعه روستایی حدود ۳۵ درصد است (سالنامه آماری، ۱۳۹۵)، مشاغل خانگی می‌تواند یکی از راه‌حل‌های مناسب برای رهایی از بسیاری مشکلات باشد چرا که مشاغل خانگی هزینه بالایی را برای خانواده‌ها تحمیل نمی‌کند و می‌تواند راهکار مهم برای ایجاد اشتغال روستاییان به شمار آید (تقی‌بیگی و هکاران، ۱۳۹۳). به طور متوسط سهم کسب‌وکارهای کوچک در بین کسب‌وکارهای مناطق روستایی ۳۰ درصد است که با افزایش آن به حدود ۵۰ درصد می‌توان شاهد توسعه نواحی روستایی بود.

نواقص و مشکلات بیان می‌نماید (آسایش و قنبری، ۱۳۸۵). در تمام دنیا اقتصاد روستایی نقش بسیار مهمی در اقتصاد ملی کشورها دارد. بخش عظیمی از شاغلین هر کشور در فعالیت‌های اقتصادی روستایی به کار مشغول هستند. تولیدات روستایی همچون محصولات زراعی، باغی و دامی علاوه بر تأمین غذای مردم به عنوان مواد خام و اولیه چرخ صنایع را به گردش در می‌آورند و یا به عنوان کالاهای مصرفی در شهرها توسط مشاغل خدماتی به فروش می‌رسد. تولیدات روستایی نقش مهمی در خودکفایی اقتصادی، استقلال، سیاسی، امنیت غذایی و کسب ارز دارد.

به مدت هزاران سال تولیدات روستایی منشأ ثروت و قدرت ملل و دولت‌ها بوده‌اند. امروز نیز کمتر کشوری بدون توجه به اقتصاد روستایی قادر به تأمین نیازهای حیاتی شهروندان خود است (آسایش، ۱۳۸۹).

محدودیت زمین و عوامل تولید از یک سو و افزایش جمعیت از طرف دیگر، بازدهی تولیدی زمین را کاهش داده و ساختار اقتصاد نواحی روستایی را ناپایدار ساخته است (سعدی و حیدری، ۱۳۹۲). افزایش نیاز به مواد غذایی و لزوم توسعه هماهنگ نواحی روستایی به منظور ایجاد تعادل‌های منطقه‌ای، محدودیت منابع تولید در نواحی روستایی، محدودیت سرمایه و نیروی انسانی متخصص، عقب ماندگی تکنولوژیک و الگوهای توسعه تمرکز گرا از عمده چالش‌های محیطی، اقتصادی و اجتماعی نواحی روستایی در دهه آینده تلقی می‌گردد. راهکار لازم برای رهایی از چالش‌های مذکور شناخت قابلیت‌ها و محدودیت‌های نواحی روستایی، تنوع بخشی به ساختار اقتصاد روستایی و رواج فعالیت‌های جدید است. این راهکار می‌تواند وابستگی اقتصاد روستایی به اقتصاد کشاورزی را کاهش دهد، چرا که اقتصاد کشاورزی در ایران به شرایط محیطی و اقلیمی وابسته بوده و نوسانات اقلیمی در درآمد کشاورزان بسیار مؤثر است. افزایش تولید و درآمد مدیریت منابع تولید و از بین بردن فقر روستایی از

در اهمیت اثرات مشاغل خانگی بر ساختار اقتصادی همین بس که این مشاغل به منزله راه حلی متناسب با شرایط زندگی و فردی اقتصادی روستاییان می‌تواند باعث ارتقای وضعیت مالی آنان شود، به طوری که اکثر صاحبان نظران بر این باورند که موتور محرک در توسعه روستا است (غلامی، ۱۳۹۱). همچنین متخصصان آن را مهم‌ترین راهکار توسعه روستایی در کشور حساب می‌کنند (ایزدی و همکاران، ۱۳۹۳).

براساس تحقیقاتی که توسط دیدبان جهانی کارآفرینی در سال ۲۰۱۲ میلادی با در نظر گرفتن ۳۷ کشور جهان صورت گرفته، توسعه کسب‌وکاری خانگی منجر به افزایش ۲ درصدی نرخ تولید به طور معناداری می‌شود (کالی و منون، ۱۳۹۴). کارشناسان معتقدند توسعه مشاغل خانگی به معنای واقعی خود می‌تواند بستر مناسبی برای توسعه ساختارهای اقتصادی به خصوص در مناطق روستایی و در مورد جوانان روستایی باشد و در صورت فعال شدن این بخش به طور یقین اجتماع ملی می‌تواند گام‌های ارزشمند تری در جهت توسعه بردارد. همچنین باعث کاهش مهاجرت و افزایش سرمایه‌گذاری می‌گردد (رودگر نژاد و کیاکجوری، ۱۳۸۹).

با توجه به این که یکی از مشکلات فراروی جامعه روستایی اشتغال‌زایی است (غیاثوند و همکاران، ۱۳۸۸) و (گلرد، ۱۳۹۸) و بیکاری خود معضلات عظیم اقتصادی، اجتماعی و حتی فرهنگی به همراه دارد، لذا توجه به رفع این مشکل بایستی در رأس برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی دولت قرار بگیرد و نیز استقرار و ساماندهی مشاغل خانگی به عنوان یکی از راهکارهای توسعه روستایی می‌تواند ضمن بالا بردن سطح اشتغال و در نتیجه درآمد روستاییان، ضمن توسعه اقتصادی و اجتماعی در روستاها در جهت احیای سنت‌ها و ساختارهای اقتصادی عمومی در روستاها و در واقع توسعه روستا کمک کند. برای موفقیت در

این زمینه و گسترش این نوع مشاغل بایستی راهکارها و سیاست‌های متناسب با فرهنگ، اقتصاد و اجتماع جامعه روستایی اتخاذ شده و با دیدگاه و مدیریت صحیحی و متناسب با شرایط طبیعی و انسانی روستاها پیش رفت تا نتیجه دلخواه که همانا از بین رفتن بیکاری، افزایش تولید، تقلیل هزینه‌ها و از همه مهم‌تر رسیدن به عدالت اجتماعی و اقتصادی بین شهر و روستاست، رسید.

معضلات عدیده استان اصفهان در بخش اشتغال از یک طرف و همچنین در نظر گرفتن نرخ بیکاری ۵/۵ درصدی در مناطق روستایی استان اصفهان در فاصله سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۸ از طرف دیگر سبب گردیده است تا برای برون‌رفت از این وضعیت به مشاغل خانگی به طور ویژه نگریده شود (نجفی و صفا، ۱۳۹۳). در نتیجه بدیهی است هر نوع از فعالیت‌های مرتبط با مشاغل خانگی موجب بروز تحولات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی در مناطق روستایی می‌گردد که ایجاد این نوع از کسب‌وکارها به عنوان یکی از پیامدهای قابل تعمق و بررسی تحولات مورد نظر می‌باشد.

با توجه به اهمیت موضوع، پژوهش حاضر بر آن است تا اثرات این نوع از مشاغل خانگی را بر ساختار اقتصادی مناطق روستایی استان اصفهان بررسی و مورد ارزیابی قرار دهد.

مواد و روش‌ها

تحقیق حاضر به لحاظ هدف از نوع تحقیقات کاربردی و به لحاظ ماهیت از نوع تحقیقات علی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه روستاییان شاغل در مشاغل خانگی استان اصفهان می‌باشد که بر طبق اعلام مرکز آمار ایران در آبان سال ۱۳۹۵ برابر با ۲۹۶۵۸۱ نفر بوده که از فرمول کوکران برای محاسبه حجم نمونه آماری استفاده شد که بر این اساس حجم نمونه برابر با ۳۸۴ خانوار برآورد شد. در ادامه با استفاده از روش نمونه‌گیری احتمالی از نوع تصادفی، پرسشنامه‌ها در بین ۹۵ روستای

بود و در قالب طیف لیکرت پنج سطحی (خیلی کم = ۱ تا خیلی زیاد = ۵) استفاده شد (حافظنیا، ۱۳۸۹).
در بررسی عملیاتی آن از پرسشنامه‌ای با ۳۳ سوال استفاده شد که گویه‌های آن در جدول ۱ آمده است:

استان اصفهان که به صورت تصادفی در سال ۱۳۹۸ انتخاب شده اند توزیع شد. پرسشنامه مشتمل بر دو بخش است. بخش اول مربوط به مشخصات فردی پاسخگویان شامل جنسیت، سن، میزان تحصیلات، شغل، تعداد خانوار و درآمد بود. بخش دوم مربوط به اثرات مشاغل خانگی بر ساختار اقتصادی پاسخگویان

جدول ۱. گویه‌های سنجش شده در پرسشنامه

افزایش میزان درآمد	افزایش تنوع شغلی	تاب آوری در بازگشت سرمایه	کاهش گرایش جوامع روستایی برای اخذ وام بانکی	کاهش مهاجرت
افزایش دستمزد به خاطر ایجاد فرصت‌های شغلی	ایجاد فرصت‌های اشتغال	افزایش حجم سرمایه	کاهش بدهی روستاییان	کاهش مهاجرت‌های روزانه به شهر جهت اشتغال در مشاغل کاذب
افزایش تولید سرانه	کاهش روی آوردن روستاییان به مشاغل کاذب	سرمایه گذاری در بخش کشاورزی	کاهش نرخ بیکاری	کاهش اختلاف دهک‌ها به جهت تماس با شهر
افزایش عملکرد تولید	تغییر در ساختار شغلی	سرمایه گذاری در بخش صنایع دستی	توان در بازپرداخت وام	
توسعه انسانی	جابجایی ناخواسته محل کار	کاهش نرخ تورم انگیزه برای سرمایه گذاری	کاهش فقر روستایی	
افزایش قدرت خرید روستاییان	توان رقابت پذیری	سرمایه گذاری در بخش صنعت		
کاهش اتکا به کمک‌های دولتی (یارانه)	رشد اقتصادی			
افزایش پس انداز	کاهش ریسک سرمایه گذاری			

منابع: (دادور خانی، ۲۰۰۶)، (باروز و همکاران، ۱۹۷۵)، (کامت و همکاران، ۲۰۱۱)، (ادوارد، ۲۰۰۷)، (هابرسون، ۲۰۰۶)، (رایفیلد و همکاران، ۲۰۱۰)، (سیمور، ۲۰۰۱)، (روبرت، ۲۰۱۸)، (مامیالا، ۲۰۰۲)

منظور ارزیابی رابطه بین دو نوع از متغیرها طراحی شده: الف) متغیرهای آشکار: متغیرهایی که مستقیماً اندازه‌گیری شده و متغیرهای مشاهده شده. ب) متغیرهای مکنون یا پنهان یا متغیر-هایی که به عنوان سازه نظری مطرح هستند. الگوی معادلات ساختاری به نسبت سایر تکنیک‌های تحلیل از جمله رگرسیون این امکان را فراهم می‌آورد که محقق بتواند مدل‌های پیچیده را در یک تحلیل آزمون کند. ویژگی بسیار ارزشمند الگوی معادلات ساختاری، تحلیل و پردازش هم‌زمان روابط میان متغیرهای مدل‌سنجی است. الگوسازی معادلات ساختاری به پژوهشگر این اجازه را می‌دهد تا به تحلیل علی متغیرهای مکنون و مشاهده شده به طور هم‌زمان بپردازد.

روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با نظر اصلاحی استادان دانشگاه و کارشناسان دانشگاه اصفهان و پس از انجام اصلاحات لازم در چند مرحله تأیید شد. در تحقیق حاضر از روش الفای کرونباخ برای سنجش قابلیت اعتبار ابزار اندازه‌گیری استفاده گردید. ضریب پایایی و روایی متغیرها مورد بررسی به شرح جدول ۲ مشخص گردید.

جدول ۲. ضریب پایایی و روایی متغیرها

نمونه مورد مطالعه	متغیر	الفای کرونباخ	Sig BartteletsKMO
-	عوامل اقتصادی	۰/۸۷۴	۰/۸۲۱
		۰/۴۳۲/۱۵	۰/۱۰۰

ماخذ: یافته‌های پژوهش

معادلات ساختاری تکنیکی برای تحلیل داده‌ها است که به

جدول ۳. شاخص‌های مورد استفاده جهت برازش در معادلات ساختاری

شاخص کای اسکویر به همراه معنی داری آن	کای اسکویر بر درجه آزادی	شاخص نرم نشده برازندگی	شاخص برازندگی فزاینده	شاخص ریشه میانگین مجذور خطای تخریب	شاخص میانگین مجذور باقی مانده‌ها
(P)	(GFI)	(NNFI)	(IFI)	(RMSEA)	(RMR)

همبستگی سازه‌هایشان با یکدیگر محاسبه می‌شود که مقدار بالای ۰/۷، نشان از پایداری مناسب برای مدل‌های اندازه‌گیری داشته و مقدار کمتر از ۰/۶ عدم وجود پایایی را نشان می‌دهد).

نتایج و بحث

در این قسمت در ابتدا نتایج آمار توصیفی مربوط به متغیرهای اصلی پژوهش آورده شده است. یافته‌های تحقیق نشان داد که جامعه آماری مورد مطالعه از نظر جنسیت، ۱۶/۴ درصد زن و ۸۳/۶ درصد مرد بودند. از نظر تحصیلات ۴۶/۷ درصد از پاسخگویان سواد خواندن و نوشتن، ۴۸/۳ درصد دارای مدرک سیکل، ۴/۲ درصد دارای مدرک تحصیلی دیپلم و ۰/۸ درصد دارای مدرک لیسانس بودند. میانگین سن پاسخگویان ۴۷/۷ (انحراف معیار: ۹/۵۵) سال بود که جوان ترین آن‌ها ۲۰ سال و مسن‌ترین آن‌ها ۷۴ سال داشت. اکثر روستاییانی که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفتند با درصد فراوانی ۹۱/۶ متاهل و ۸/۴ درصد مجرد هستند. نتایج تحقیق گویای این مطلب است که ۳۲/۵ درصد از پاسخگویان عنوان کرده‌اند که بیمه بوده و ۶۷/۵ درصد فاقد بیمه می‌باشند.

برای مشخص کردن اینکه شاخص‌ها تا چه اندازه‌ای برای مدل‌های اندازه‌گیری قابل قبول هستند، ابتدا باید همه مدل‌های اندازه‌گیری را جداگانه تحلیل کرد که در جدول ۴ آورده شده است.

همانطور که در جدول ۴ بیان شده است مقادیر آلفا کرونباخ

زمانی که از معادلات ساختاری استفاده می‌شود یک مولفه مهم تحلیل ارزیابی چگونگی برازش مدل فرضیه‌ای با داده‌های مشاهده شده است. پژوهشگران معمولاً به منظور ارزیابی این برازش از شاخص‌های برازش نیکویی ۱۳ استفاده می‌کنند. در این پژوهش، با استناد به پیشنهادهای بام گانر^۱ و همکاران (۱۹۹۵)، و شوک^۲ و همکاران (۲۰۰۴) از شاخص‌های ذیل که در جدول ۳ آورده شده استفاده گردید.

برای ارزیابی برازندگی مدل معادلات ساختاری پژوهش استفاده شد. هم اکنون معیار دقیقی برای این شاخص‌ها وجود ندارد، اما دستورالعمل کلی بدین قرار است: اگر مقدار X^2 معنی دار نباشد، مقدار کای اسکویر بر درجه آزادی کمتر از ۳ باشد، مقدار شاخص‌های GFI، NNFI، IFI و CFI بالاتر از ۰/۹۰ باشند، مقدار RMSEA کمتر از ۰/۰۸ و مقدار RMR کمتر از ۰/۰۵ باشد، برازش مدل مناسب و قابل قبول است.

بر مبنای چنین روشی، آلفا کرونباخ (معیار کلاسیک برای سنجش پایایی و شاخص ارزیابی پایداری درونی که نشانگر همبستگی یک سازه و شاخص‌های مربوط به آن است که مقدار بالاتر از ۰/۶، نشانگر پایایی قابل قبول است)، سطح معناداری میانگین واریانس استخراج شده و پایایی ترکیبی (معیاری مدرن تر از آلفا کرونباخ می‌باشد که برتری این معیار نسبت به آلفا کرونباخ پایایی سازه‌ها نه به صورت مطلق بلکه با توجه به

۱ - Baumgartner

۲ - Shook

و پایایی بالاتر از مقادیر قابل قبول بوده و در سطح ۰/۹۵ درصد معنادار می‌باشد.

جدول ۴. ضریب استاندارد شده، همراه با نسبت‌های بحرانی، خطای استاندارد و سطح معناداری زیر مقیاس‌های اثرات مشاغل خانگی بر ساختارهای اقتصادی

متغیرها و شاخص‌های سنجش شده (معرف‌های مشاهده شده)							
پایایی ترکیبی	میانگین واریانس استخراج شده	سطح معناداری	خطای استاندارد	نسبت بحرانی	آلفا کرونیباخ	گویه‌ها (نام و ترکیب)	زیر مقیاس
		-	-	-	۰/۷۹۴	افزایش میزان درآمد	Q1
		۰/۰۰	۰/۱۰۷	۹/۲۶۴	۰/۸۸۲	افزایش دستمزد به خاطر ایجاد فرصت‌های شغلی	Q2
۰/۷۵۵		۰/۰۰	۰/۱۱۵	۷/۱۵۷	۰/۶۶۵	افزایش تولید سرانه	Q3
	۰/۷۶۶	۰/۰۰	۰/۱۳۰	۶/۰۳۹	۰/۶۸۴	افزایش عملکرد تولید	Q4
		۰/۰۰	۰/۱۲۹	۷/۱۹۶	۰/۶۶۵	توسعه انسانی	Q5
		۰/۰۰	۰/۱۲۹	۷/۰۵۴	۰/۶۸۲	افزایش قدرت خرید روستاییان	Q6
		۰/۰۰	۰/۱۳۶	۷/۰۰۱	۰/۶۸۶	کاهش اتکا به کمک‌های دولتی (یارانه)	Q7
		۰/۰۰	۰/۱۳۹	۷/۰۲۱	۰/۶۸۶	افزایش پس‌انداز	Q8
		-	-	-	۰/۷۲۴	افزایش تنوع شغلی	Q9
		۰/۰۰	۰/۱۳۸	۸/۲۲۸	۰/۷۷۶	ایجاد فرصت‌های اشتغال	Q10
		۰/۰۰	۰/۱۴۰	۷/۶۶۴	۰/۷۳۲	کاهش روی آوردن روستاییان به مشاغل کاذب	Q11
۰/۷۳۳	۰/۷۱۱	۰/۰۰	۰/۱۳۹	۷/۳۰۳	۰/۸۰۰	تغییر در ساختار شغلی	Q12
		۰/۰۰	۰/۱۲۸	۵/۱۴۱	۰/۶۲۵	جابجایی ناخواسته محل کار	Q13
		۰/۰۰	۰/۱۴۴	۸/۳۱۱	۰/۷۹۳	توان رقابت پذیری	Q14
		۰/۰۰	۰/۱۳۰	۹/۰۰۵	۰/۸۳۸	رشد اقتصادی	Q15
		۰/۰۰	۰/۰۳۹	۵/۳۰۳	۰/۶۳۶	کاهش ریسک سرمایه‌گذاری	Q16
		-	-	-	۰/۸۰۲	تاب‌آوری در بازگشت سرمایه	Q17
		۰/۰۰	۰/۱۰۸	۹/۵۲۹	۰/۷۹۴	افزایش حجم سرمایه	Q18
		۰/۰۰	۰/۱۱۵	۸/۷۹۷	۰/۸۴۵	سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی	Q19
۰/۸۰۲	۰/۷۹۹	۰/۰۰	۰/۱۱۹	۷/۴۹۶	۰/۸۳۲	سرمایه‌گذاری در بخش صنایع دستی	Q20
		۰/۰۰	۰/۱۱۸	۳/۳۲۴	۰/۶۲۳	کاهش نرخ تورم	Q21
		۰/۰۰	۰/۱۱۱	۵/۲۲۳	۰/۶۸۱	انگیزه برای سرمایه‌گذاری	Q22
		۰/۰۰	۰/۰۸۱	۲/۶۲۰	۰/۶۵۱	سرمایه‌گذاری در بخش صنعت	Q23
		۰/۰۰	-	-	۰/۶۹۱	کاهش گرایش جوامع روستایی برای اخذ وام بانکی	Q24
۰/۵۱۴	۰/۵۲۶	۰/۰۰	۰/۳۳۵	۴/۳۲۴	۰/۷۱۲	کاهش بدهی روستاییان	Q25
		۰/۰۰	۰/۲۷۲	۴/۲۰۳	۰/۶۳۹	کاهش نرخ بیکاری	Q26
		۰/۰۰	۰/۳۴۳	۴/۳۶۸	۰/۶۹۸	توان در بازپرداخت وام	Q27
		۰/۰۰	۰/۹۵۸	۲/۵۰۲	۰/۶۷۷	کاهش فقر روستایی	Q28
		۰/۰۰	۰/۲۹۳	۳/۵۱۲	۰/۶۴۲	کاهش مهاجرت	Q29
۰/۵۲۶	۰/۶۲۶	۰/۰۰	۰/۳۰۹	۴/۲۳۱	۰/۸۴۳	کاهش مهاجرت‌های روزانه به شهر جهت اشتغال در مشاغل کاذب	Q30
		۰/۰۰	۰/۲۸۹	۴/۳۶۱	۰/۵۳۳	کاهش اختلاف دهک‌ها به جهت تماس با شهر	Q31

ماخذ: یافته‌های نگارنده

قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده به وسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از $0/3$ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف نظر می‌شود. بار عاملی بین $0/3$ تا $0/6$ قابل قبول است و اگر بزرگ‌تر از $0/6$ باشد خیلی مطلوب است. مشاهده می‌شود که تمامی متغیرهای مشاهده شده دارای ضرایب تأثیر رگرسیونی مثبت و معنی داری با مقیاس‌های خود بودند و بزرگی این ضرایب نیز نسبتاً برای همه موارد در حد بالایی است، با توجه به جدول ۲ همه بارهای عاملی در سطح $0/001$ معنی‌دار می‌باشد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، در این جدول سطح معناداری برای بارهای عاملی یا ضرایب رگرسیونی استاندارد پنج متغیر مشاهده شده گزارش نشده است. این امر به این دلیل است که این متغیرها به ترتیب به عنوان متغیرهای مرجع یا معرف برای رونق تولید، بهبود فضای کسب‌وکار، افزایش سرمایه‌گذاری، کاهش بدهی روستاییان و کاهش مهاجرت در نظر گرفته شد. تا بدین وسیله بدون مقیاس بودن این متغیرهای پنهان و به عبارتی بدون ریشه و واحد اندازه‌گیری آن‌ها برطرف شود (قاسمی، ۱۳۸۹). به همین دلیل است که دیگرام‌های مسیر اولیه روی پیکان‌های مربوط به مسیرهای بین این متغیرهای مشاهده شده با متغیر پنهان مربوط مقادیر ۱ در نظر گرفته می‌شود، معیار AVE^1 نشان‌دهنده میانگین واریانس به اشتراک گذاشته شده بین هر سازه با شاخص‌های خود است. به بیان ساده‌تر، AVE (میانگین واریانس استخراج شده) جهت اعتبار همگرایی به کار می‌رود و همبستگی زیاد شاخص‌های یک سازه را در مقایسه با همبستگی شاخص‌های سازه‌های دیگر نشان می‌دهد. مقدار این ضریب از صفر تا یک متغیر است که

مقادیر بالاتر از $0/5$ پذیرفته می‌شود (فورنل^۲ و همکاران، ۱۹۸۱). روایی همگرا یا میانگین واریانس استخراج شده (AVE) برای شاخص رونق تولید $0/766$ ، شاخص بهبود فضای کسب‌وکار $0/711$ ، شاخص افزایش سرمایه‌گذاری $0/799$ ، شاخص کاهش بدهی روستاییان $0/526$ و شاخص کاهش مهاجرت $0/626$ به دست آمد، همچنین مقدار ضریب قابلیت اطمینان ساختاری یا پایایی ترکیبی (CR)^۳ از صفر تا یک متغیر است که مقادیر بالاتر از $0/7$ پذیرفته می‌شود، که برای شاخص رونق تولید $0/755$ ، شاخص بهبود فضای کسب‌وکار $0/737$ ، شاخص افزایش سرمایه‌گذاری $0/802$ و شاخص کاهش بدهی روستاییان $0/514$ و شاخص کاهش مهاجرت $0/526$ به دست آمد که نشان از مناسب بودن این زیر مقیاس‌ها است (ورتس^۴، ۱۹۷۴). مدل‌های اندازه‌گیری^۵: تحلیل عاملی تأییدی و سنجش اعتبار مقیاس‌ها

ابتدا دو مدل تحلیل عاملی تأییدی (CFA) یک عاملی در حالت استاندارد و غیر استاندارد برای ایجاد و سنجش پنج زیر مقیاس رونق تولید، بهبود فضای کسب‌وکار، افزایش سرمایه‌گذاری، کاهش بدهی روستاییان و کاهش مهاجرت به عنوان مؤلفه‌های اثرگذار بر مشاغل خانگی در محیط نرم افزار $AmosGraphic$ ترسیم و تحلیل شدند. یک مدل اندازه‌گیری جزئی از مدل معادله ساختاری است که نحوه سنجش یک متغیر پنهان را با استفاده از دو یا تعداد بیش‌تری متغیر مشاهده تعریف می‌کند. در اینجا متغیر مشاغل خانگی متغیر پنهان می‌باشد (متغیر پنهان در نرم افزار باید به شکل

۲ - Fornell

۳ - Composite Reliability

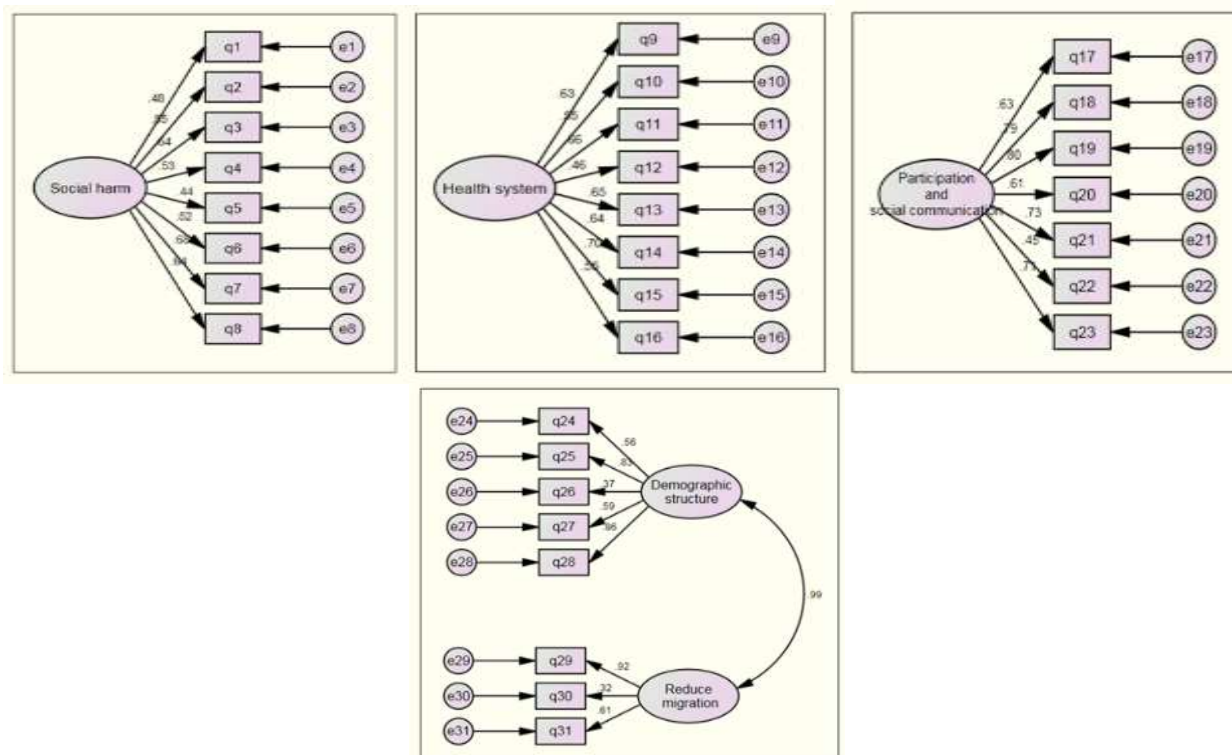
۴ - Werts

۵ - measurement models

۱ - Average Variance Extracted

نقش معرف سنجش می‌شود، متغیرهای آشکار همان سوالات پرسشنامه می‌باشند (در نمودار با حروف q نمایش داده شده) که با آن‌ها متغیر پنهان سنجیده شد و e هم خطای اندازه‌گیری برای متغیر آشکار می‌باشد (قاسمی، ۱۳۸۹).

بیضی باشد). متغیر پنهان متغیری است که بطور مستقیم اندازه‌گیری نمی‌شود، بلکه با استفاده از دو یا چند متغیر مشاهده شده (رونق تولید، بهبود فضای کسب و کار، افزایش سرمایه‌گذاری، کاهش بدهی روستاییان و کاهش مهاجرت) در

شکل ۱. برآوردهای استاندارد مدل‌های تأییدی برای اعتبارسنجی مقیاس‌های پنج‌گانه بر مشاغل خانگی

تولید، بهبود فضای کسب و کار، افزایش سرمایه‌گذاری، کاهش بدهی روستاییان و کاهش مهاجرت به عنوان پنج مقیاس پنهان و بر اساس ۳۱ متغیر مشاهده شده متشکل از گویه‌های مختلف در قسمت قبل برآورد و اندازه‌گیری، در محیط AmosGraphics تدوین شد. شکل شماره ۲ این مدل را که یک مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم با پنج عامل است، همراه با برآوردهای غیر استاندارد ضرایب مسیر و واریانس‌های متغیرهای پنهان نشان می‌دهد، همانگونه که در شکل دیده می‌شود، واریانس‌های متغیرهای پنهان خطا و نیز متغیرهای پنهان اصلی در همه موارد مقادیر مثبت هستند که خود دلیلی بر

برازندگی مدل معادلات ساختاری برای زیر مقیاس‌های ساختار اقتصادی بر این اساس، با توجه به مقدار گزارش شده شاخص‌های برازندگی (جدول ۵)، مشاهده می‌شود که داده‌ها از لحاظ آماری با ساختار عاملی مدل معادلات ساختاری متغیرهای نهفته پژوهش سازگاری و تطابق دارند. بنابراین مدل معادلات ساختاری پژوهش از برازش مناسب و قابل قبولی برخوردار است. مدل تحلیل عاملی تأییدی پنج عاملی مرتبه دوم مدل نهایی سنجش و برآورد متغیر پنهان مشاغل خانگی به عنوان متغیر وابسته اصلی تحقیق بر اساس پنج شاخص رونق

اعتبار مدل است. فضای کسب و کار و کاهش بدهی روستاییان بیش از سایر مقیاس‌هاست، ضریب تأثیر بدست آمده بین مشاغل خانگی و هر کدام از پنج مولفه مورد بررسی عبارتند از:

جدول ۵. برازندگی مدل معادلات ساختاری برای زیر مقیاس‌های مشاغل خانگی

علامت اختصاری	نام کامل شاخص برازش	مفهوم	مقدار قابل قبول	رونق تولید	بهبود فضای کسب و کار	افزایش سرمایه گذاری	کاهش بدهی روستاییان	کاهش مهاجرت
RMSEA	Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	< ۰/۰۸	۰/۷۷	۰/۷۵	۰/۷۹	۰/۷۷	۰/۷۵
CMIN/DF	Chi-degree freedom	شاخص بهنجار نسبی	< ۳	۲/۸۵	۲/۹۹	۲/۹۱	۲/۹۶	۲/۸۵
IFI	incremental fit index	شاخص برازش افزایشی	>= ۰/۰۹	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۹۲	۰/۹۰	۰/۹۱
NFI	Normed Fit Index	شاخص برازش نرمال شده	>= ۰/۰۹	۰/۹۰	۰/۸۹	۰/۸۷	۰/۸۶	۰/۸۹
GFI	Goodness of fit	شاخص نیکویی برازش	>= ۰/۰۹	۰/۹۰	۰/۹۲	۰/۹۲	۰/۹۲	۰/۹۳
AGFI	Adjusted Goodness of Fit	شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته	>= ۰/۰۹	۰/۹۱	۰/۹۷	۰/۹۳	۰/۹۱	۰/۹۵
CFI	Comparative Fit Index	شاخص برازش مقایسه‌ای	>= ۰/۰۹	۰/۹۴	۰/۹۸	۰/۹۴	۰/۹۰	۰/۹۶

منبع: یافته‌های نگارندگان

جدول ۶. آزمون مدل برآورد در مرتبه دوم

علامت اختصاری	نام کامل شاخص برازش	مفهوم	معیار مطلوب	مقدار گزارش شده
X ² /df	Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	۳ و کمتر	۲/۹۰
RMR	Chi-degree freedom	شاخص بهنجار نسبی	کوچک‌تر از ۰/۰۵	۰/۰۴۹
GFI	incremental fit index	شاخص برازش افزایشی	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۴
AGFI	Normed Fit Index	شاخص برازش نرمال شده	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۴
NFI	Goodness of fit	شاخص نیکویی برازش	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۳
NNFI	Adjusted Goodness of Fit	شاخص نیکویی برازش تعدیل یافته	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۶
CFI	Comparative Fit Index	شاخص برازش مقایسه‌ای	۰/۹ و بالاتر	۰/۹۲
RMSEA	Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب	کوچک‌تر از ۰/۰۸	۰/۰۷۹

منبع: قاسمی، ۱۳۸۹ و یافته‌های پژوهش

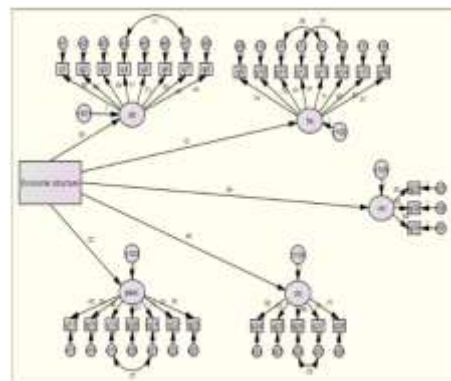
جدول ۷. اثرهای کلی (مستقیم و غیر مستقیم) متغیرهای مشاهده شده و زیر مقیاس‌ها بر مقیاس مشاغل خانگی

کاهش مهاجرت	کاهش بدهی روستاییان	افزایش سرمایه گذاری	بهبود فضای کسب و کار	رونق تولید	مشاغل خانگی	زیر مقیاس‌ها
-	-	-	-	-	-	رونق تولید
-	-	-	-	-	-/۷۴۷	بهبود فضای کسب و کار
-	-	-	-	-	-/۷۱۵	افزایش سرمایه گذاری
-	-	-	-	-	-/۳۲۷	کاهش بدهی روستاییان
-	-	-	-	-	.۴۳۶	کاهش مهاجرت
-	-	-	-	۰/۴۶۱	۰/۶۷۷	Q1
-	-	-	-	۰/۷۹۵	.۶۶۹	Q2
-	-	-	-	۰/۶۴۷	-/۶۴۸	Q3
-	-	-	-	۰/۷۲۹	-/۵۴۸	Q4
-	-	-	-	۰/۲۳۵	-/۲۹۰	Q5
-	-	-	-	۰/۳۳۷	-/۶۹۳	Q6
-	-	-	-	۰/۴۵۵	-/۷۰۹	Q7
-	-	-	-	۰/۷۵۱	-/۷۳۲	Q8
-	-	-	۰/۷۸۱	-	-/۷۶۰	Q9
-	-	-	۰/۶۹۷	-	-/۶۷۶	Q10
-	-	-	۰/۶۲۷	-	-/۶۵۴	Q11
-	-	-	۰/۸۳۳	-	-/۸۱۱	Q12
-	-	-	۰/۷۹۵	-	-/۲۷۷	Q13
-	-	-	۰/۸۶۱	-	-/۸۳۸	Q14
-	-	-	۰/۲۷۵	-	-/۲۶۷	Q15
-	-	-	۰/۵۱۵	-	-/۵۱۰	Q16
-	-	۰/۲۹۶	-	-	-/۲۹۳	Q17
-	-	۰/۷۵۶	-	-	-/۷۴۹	Q18
-	-	۰/۷۸۵	-	-	-/۷۷۸	Q19
-	-	۰/۷۹۴	-	-	-/۷۸۶	Q20
-	-	۰/۸۸۲	-	-	-/۸۷۴	Q21
-	-	۰/۷۲۷	-	-	-/۱۱۴	Q22
-	-	۰/۷۱۸	-	-	-/۱۸۹	Q23
-	۰/۶۹۵	-	-	-	-/۱۶۰	Q24
-	۰/۵۸۸	-	-	-	-/۱۸۰	Q25
-	۰/۶۳۳	-	-	-	-/۰۵۹	Q26
-	۰/۷۴۴	-	-	-	-/۰۸۳	Q27
-	۰/۷۶۱	-	-	-	-/۱۱۳	Q28
۰/۲۹۳	-	-	-	-	.۴۵۸	Q29
۰/۷۴۹	-	-	-	-	.۴۷۱	Q30
۰/۷۷۸	-	-	-	-	.۲۴۷	Q31

مربوط به بعد افزایش سرمایه‌گذاری و بیشترین تأثیرها نیز مربوط به ابعاد رونق تولید، بهبود فضای کسب‌وکار، کاهش بدهی روستاییان و کاهش مهاجرت است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

مطالعه حاضر با هدف بررسی تأثیر مشاغل خانگی بر ساختار اقتصادی از دیدگاه روستاییان با رویکرد مدل‌سازی معادله ساختاری مطالعه موردی مناطق روستایی استان اصفهان انجام گرفت. تأثیر مشاغل خانگی ساختار اقتصادی با تعریف پنج مؤلفه رونق تولید، بهبود فضای کسب‌وکار، افزایش سرمایه‌گذاری، کاهش بدهی روستاییان و کاهش مهاجرت به عنوان مقیاس‌های برای مشاغل خانگی در نظر گرفته شد. پنج مدل تحلیل عاملی تأییدی یک عاملی مرتبه اول برای اندازه‌گیری و اعتبار سنجی چهار مقیاس و یک مدل پنج عاملی مرتبه دوم برای تحلیل مشاغل خانگی و معرف‌های مربوط به آن تدوین و اجرا شدند، در نهایت رونق تولید (۰/۳۰)، کاهش سرمایه‌گذاری (۰/۱۸)، بهبود فضای کسب‌وکار (۰/۶۶)، کاهش بدهی روستاییان (۰/۴۶) و کاهش مهاجرت (۰/۲۲) تبیین گردید. نتایج حاصل از پژوهش حاضر با نتایج تحقیق سعیدی‌مبارکه (۱۳۹۳) همسو بوده که نتایج بیانگر آن بود که مهم‌ترین عواملی که باعث توسعه مشاغل خانگی بر اقتصاد ناحیه گردیده است عبارتند از: رونق اقتصادی، ایجاد فرصت‌های شغلی، انگیزه کسب استقلال مالی و معنوی، تخصص و تجربه. همچنین با نتایج تحقیق والتر^۱ (۲۰۱۷) که در پژوهش به بررسی مقدمه‌ای بر کسب‌وکار خانگی بر شاخص‌های اقتصادی، همسو بوده است. در این پژوهش تنها به یک عامل سرمایه‌گذاری اشاره داشته است که لازم می‌بوده سایر عناصر و فاکتورهای مؤثر نیز مورد بررسی قرار می‌گرفت که نگارنده در این پژوهش

شکل ۲. مدل ساختاری تحلیل پنج عاملی تأییدی مرتبه دوم برای برآورد و تحلیل مشاغل خانگی بر ساختار اقتصادی همراه با برآوردهای استاندارد

رونق تولید (۰/۳۰)، افزایش سرمایه‌گذاری (۰/۱۸)، بهبود فضای کسب‌وکار (۰/۶۶)، کاهش بدهی روستاییان (۰/۴۶) و کاهش مهاجرت (۰/۲۲). همچنین نتایج برآوردهای خطای استاندارد، نسبت‌های بحرانی و سطوح معناداری نیز نشان می‌دهد که تمامی این برآوردها در سطح اطمینان ۹۹ درصد معنی‌دار هستند، شاخص‌های برازش مدل نهایی به دست آمده همراه با مقادیر معیار پیشنهادی برای ارزیابی در جدول ۶ آمده است. جدول ۷ ضرایب رگرسیونی استاندارد (اثرهای مستقیم، غیرمستقیم و کل) متغیرهای نهایی مشاهده شده و زیر مقیاس‌های به دست آمده بر متغیر وابسته پنهان اصلی را نشان می‌دهد.

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که بیشترین اثرهای غیر مستقیم بر مشاغل خانگی مربوط به متغیرهای مشاهده شده q2 (افزایش دستمزد به خاطر ایجاد فرصت‌های شغلی)، q12 (تغییر در ساختار شغلی)، q14 (توان رقابت پذیری)، q20 (سرمایه‌گذاری در بخش صنایع دستی) q30 (کاهش مهاجرت‌های روزانه به شهر جهت اشتغال در مشاغل کاذب) و در مقابل، کمترین آن‌ها به ترتیب مربوط به متغیرهای q5 (توسعه انسانی) q13 (جابجایی ناخواسته محل کار) می‌باشد، با توجه به این ضرایب کمترین میزان تأثیر اثرات غیر مستقیم

کلیه عوامل را مورد بررسی قرار داده است.

بر اساس نتایج به دست آمده می‌توان پیشنهادات زیر را ارائه نمود:

۱- باید حمایت‌های مالی دولتی برای ایجاد مشاغل خانگی صورت گیرد، تا وضعیت درآمد افراد درگیر در سطح مطلوبی قرار گیرد که این امر می‌تواند با تخصیص کارگاه‌های ارزان قیمت و تخصیص وام‌های کم بهره و حمایت از محصولات آن‌ها به

منابع

- آسایش، ح. ۱۳۸۹. اقتصادروستایی، تهران، دانشگاه پیام نور
- آسایش حسین و قنبری نوذر، ۱۳۸۵، مدیریت روستایی در ایران (اصول، مبانی و مفاهیم کاربردی)، انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه.
- آگهی، ح، میرک زاده، ع. و تقی بیگی، م. ۱۳۹۱. اولویت بندی عوامل مؤثر بر توسعه مشاغل خانگی زنان روستایی، فصلنامه زن و جامعه، ۳(۳): ۱۸۱-۲۰۱.
- ایزدی، ب، رضائی مقدم، ک. و اسداله پور، ع. ۱۳۹۵. سازه‌های مؤثر و موانع تحقق توسعه کارآفرینی در مشاغل خانگی بخش کشاورزی در مناطق روستایی شیراز، علوم ترویج و آموزش کشاورزی، ۱۲(۱): ۳۹-۵۱.
- پیشگاهی فرد، ز، و ام البنینی، پ. ۱۳۸۹. آینده پژوهی وضعیت اشتغال زنان در منطقه خاور میانه، پژوهش زنان، ۷(۳): ۸۹-۹۷.
- تقی بیگی، م، آگهی، ح. و میرک زاده، ع. ۱۳۹۳. بررسی موانع و راهکارهای مناسب توسعه مشاغل خانگی روستایی شهرستان اسلام‌آباد غرب، پژوهش‌های روستایی، ۵(۲): ۲۸۳-۳۱۰.
- حافظ نیا، محمد رضا، ۱۳۸۹: مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، انتشارات سمت، چاپ ۲۱.
- حسین پور، م. ۱۳۹۴، کار آفرینی و مشاغل خانگی، اولین

توسعه مشاغل خانگی گام برداشت.

۲- تلاش گردد که قوانین اقتصادی جامع در ابعاد مختلف نسبت به شرایط جسمی و روحی افراد درگیر ایجاد شود و در سطح جامعه آموزش داده شود و تلاش‌های فرهنگی لازم از سطح مدارس برای ایجاد دیدگاه متناسب برای اشتغال افراد فراهم شود.

کنفرانس بین‌المللی حسابداری، مدیریت و نوآوری در کسب‌وکار.

- دادوارخانی، ف. ۱۳۹۲. چالش‌های توسعه روستایی و اشتغال زنان، تحقیقات جغرافیایی، ۳۸(۵۵): ۱۷۷-۱۸۸.
- رودگر نژاد، ف. و کیاکجوری، ک. ۱۳۸۹. چالش‌ها و موانع توسعه کسب‌وکارهای خانگی، اولین همایش ملی توسعه مشاغل خانگی، تهران، صص ۱۳۵-۱۴۳.
- مرکز آمار ایران. ۱۳۹۵. سالنامه آماری، استان اصفهان. سلامی، ح. و انصاری، مهدی. ۱۳۹۵. نقش کشاورزی در ایجاد اشتغال و توزیع درآمد، مجله اقتصاد و توسعه کشاورزی، ۴۰(۳): ۱-۲۰.
- سعدی، ح. و حیدری، ف. ۱۳۹۲. تعاونی‌های کسب‌وکار خانگی در استان همدان، مجله توسعه کار آفرینی، ۶(۱): ۸۷-۱۰۴.
- سعیدی مبارکه، آرزو. ۱۳۹۳. عوامل مؤثر بر توسعه کسب‌وکار زنان در حوزه مشاغل خانگی بر اساس مدل PEST (مطالعه موردی: شهر اصفهان)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، دانشکده مدیریت و حسابداری.
- سید امیری، ن. ۱۳۷۸. بررسی و تعیین مؤثر در رشد و توسعه کسب‌وکارهای خانوادگی در استان تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، تهران.
- شریف زاده، ا.، خواجه، ع. و عبدالله زاده، غلامحسین. ۱۳۹۳. آسیب شناسی توسعه کسب‌وکارهای خانگی روستایی در استان گلستان، پژوهش‌های روستایی، ۵(۱): ۲۵-۱۸.
- غلامی، ن. ۱۳۹۱. بررسی عوامل مؤثر بر راه اندازی کسب‌وکار

- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ۱۳۹۸.
- هفده تن، ح. ۱۳۸۹. آسیب شناسی فضای کارآفرینی در جمهوری اسلامی ایران، کار و جامعه، ۱۲۰(۱): ۱۳۲-۱۲۱.
- یاری قلعه، ف. ۱۳۹۰. بررسی و اولویت بندی موانع راه اندازی کسب و کار های خانگی از دیدگاه زنان روستایی و کارشناسان (مطالعه موردی: شهرستان روانسر)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه رازی.
- AltenBurg, T. Meyer-Stamer, J. 1999, How to promote clusters: policy experiences from Latin America, *World Development*, 27(3): 1693-1714.
- Baumgartner, H., & Homburg, C. 1995, Applications of structural equation modeling in marketing research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13, 139-161.
- Barrows, R. L. and Bromley, D.W., 1975, Employment Impacts of the Economic Development, Administration's Public Works Program, *American Journal of Agricultural Economics*, 75(1): 46-54.
- Cali, M., and Menon, C., 2013, Does Urbanization Affect Rural Poverty? Evidence from Indian Districts, *The World Bank Economic Review*, 27(2): 171-201.
- Çelik, M., and Tatar, M., 2011, Employment-unemployment Issues and Solution Suggestions Adiyaman Example, *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*. 3(2): 1211- 1226.
- Dadvarkhani, F., 2006, Challenges of Rural Development and Women's Employment, *Geographical Research*, 38(55): 171-188
- Edwards, M. and Haines, A., 2007, Evaluating Smart Growth: Implications For Small Communities, *Journal Of Planning Education And Research*, PP. 49-64.
- Fornell, C., et al. (1996). The American customer satisfaction index: Nature, purpose, and findings. *Journal of Marketing*, 60(4): ۱۳۹-۱۶۱.
- خانگی و ارائه الگوی آن در شهر تهران، ماهنامه کار و جامعه، ۱۱۴۳(۱): ۴-۱۸.
- غیاثوند، ف.، حسینی، ف. و ملک محمدی، ا. ۱۳۸۸. تحلیل موانع و محدودیت های توسعه اشتغال در تعاونی های تولیدی کشاورزی ایران، سومین کنگره علوم و ترویج آموزش کشاورزی.
- فراهانی، ح. و الوندی، م. ۱۳۹۸. تبیین چالش های کارآفرینی کسب و کارهای کوچک روستایی مطالعه موردی روستاهای شهرستان بیجار. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۵۸(۲): ۱۰۵-۱۱۹.
- قاسمی، و. ۱۳۸۹. مدلسازی معادله ساختاری در پژوهشهای اجتماعی با کاربرد Amos Graphics. انتشارات جامعه شناسان، چاپ اول.
- قدیری معصوم، م.، برقی، ح.، جمینی، د. و جمشیدی، ع. ۱۳۹۳. وضعیت اشتغال در مناطق روستایی ایران طی سال های ۱۳۸۵ - ۱۳۳۵ (مطالعه موردی: مناطق روستایی استان اصفهان). پژوهش های جغرافیای انسانی، ۴۶(۲): ۳۷۹-۳۹۸.
- مؤمنی، م. و فعالی قیومی، ع. ۱۳۹۱. تحلیل های آماری با استفاده از SPSS، چاپ هفتم، چاپ گنج شایگان.
- گلرد، پ. ۱۳۹۸. زنان و کارآفرینی، سومین جشنواره زنان مدیر کارآفرین، دفتر بانوان وزارت کار، تهران.
- نجفی، ب. و صفا، ل. ۱۳۹۳. بررسی کسب و کار های خانگی کارآفرینانه و موانع و چالش های توسعه آن در مناطق روستایی، نشریه کارآفرینی در کشاورزی، ۲(۱): ۶۱-۷۳.
- پورکیانی پور، ن.، حسینی، م.، سمیعی، ر. و اشرفی، م. ۱۳۹۹. مدل سازی کارآفرینی زنان شهری بر اساس زنجیره ارزش کارآفرینی با رویکرد توسعه پایدار اجتماعی در استان گلستان. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی. ۵۸(۲): ۱۳۹-۱۶۱.

- of direct citizen participation. *American Review of Public Administration*, 34(3): 315-353.
- Seymour, N., "Women Entrepreneurs in the developing world". August Caffman center for entrepreneurial leadership Digest. number 01, 2001.
- Shook, C. L., Ketchen, D. J. Jr., Hult, G. T.M., & Kacmar, K.M. (2004), An assessment of the use of structural equation models in strategic management research. *Strategic Management Journal*, 25, 397-404.
- Walter, P. 2017. Introduction to the special issue toward building women's Entrepreneurship, Theory & practice, Paris. OEC. Werts CE, Linn RL, Joreskog KG. Intra class reliability estimates; Testing structural assumptions, educational and psychological measurement, 1974;34(1), 177.
- 7-18
- Habbershon, T. Pistrui, J. and McGrann, M. 2006, *Enterprising Families: Mindset and Methods for Wealth Acceleration in a Dynamic Marketplace*. *Journal of Rural Studies*.
- Kamete A., Tostensen A., and Tvedten I., 2001, *From Global Village to Urban Globe, Urbanization and Poverty in Africa, Implication for Norwegian Aid Policy*, Report 2011: 2 <http://Cmi.No/Pdf/?File=/Publications/2001/Rep/R2001-2pdf?> (January 2011).
- Mambula, Ch. 2002, *Perceptions of SME Growth Constraints in Nigeria*. *Journal of Small Business Management*. 1(1): 58-65.
- Rayfield, J. and Croom, B. 2010, *Program needs of middle school agricultural education teachers: A Delphi Study*, *Journal of Agricultural Education*, 51(4): 131-141.
- Roberts, N. 2018, *Public deliberation in an age*

Villagers perspective of impact of home-based businesses on economic structure (Case study: rural areas of Isfahan province)

Ahmad Hajarian¹ and Mohammad Reza Nilforooshan^{2*}

Submitted: 9 December 2020

Accepted: 20 April 2021

Abstract

Home-based businesses in rural areas are very important for their survival and non-migration. Their study can be valuable for sustainable employment and, consequently, sustainable rural development. This is very important in areas with a large number of villages with a large population and often without a fixed income, including rural areas of the Isfahan province. The purpose of this study is to investigate villagers perspective of the impact of home-based businesses on economic structure with a structural equation modeling approach. The present research study is applied in terms of purpose and descriptive-causal in nature. The statistical population of the study includes all villagers working in home-based businesses in the Isfahan province which was 296581 people based on reports of the Statistics Center of Iran in November 2016. Cochran's formula was used to calculate an estimated 384 households as the statistical sample size. Then, using probabilistic sampling method, questionnaires were distributed among 95 villages in the Isfahan province that were randomly selected in 2019. The results show that the measured validity of all five measurement models and the second-order five-factor model is acceptable for surveying home-based businesses. Finally, production boom (0.30), increase in investment (0.18), improvement of business environment (0.66), reduction of villagers' debt (0.46) and reduction of migration (0.22) are among the factor considered. It is suggested that government financial support be provided to create home-based businesses, so that the level of income of the people involved reaches a desirable level. This can be achieved by allocating low-cost workshops and low-interest loans and supporting their products. Moreover, support for heads of households with home-based businesses should be provided to achieve sustainable employment and, consequently, sustainable rural development.

Keywords: Employment, Home Jobs, Rural Areas, Structural Equations, Isfahan Province

1 - PhD student in Geography and Rural Planning, University of Isfahan, Isfahan, Iran

2 - Associate Professor, Art University of Isfahan, Isfahan, Iran

(* - Corresponding author Email: m.nilforooshan@aui.ac.ir)

DIO: 10.22048/RDSJ.2021.261373.1895